

Student: Bc. Irena Sojková Irena

Vedoucí: PhDr. Věra Uhl Skřivanová, Ph.D.

Oponent: Mgr. Zuzana Fišerová, Ph.D.

Název bakalářské práce: **Psyché et sóma. Výtvarná tvorba jako podpora zdraví**

Diplomová práce Ireny Sojkové Psyché et sóma rozvíjí problematiku vztahu komplexně pojatého tématu zdraví s výtvarnou činností. Výrazný vliv na kvalitu práce má autorčina široká praktická zkušenost (práce v dobrovolnickém centru v nemocnici, výuka výtvarných klubů na ZŠ, absolvovaný kurz arteterapie...) která prostupuje celou prací a dává nahlédnout srze výtvarnou, pedagogickou a výzkumnou činnost do specifické a zajímavé oblasti omezení, nemoci a zdraví v souvislostech s výtvarnou výchovou.

V teoretické části autorka mapuje základní pojmy a východiska své práce (teoretická, pedagogická a výtvarná). Věnuje se fenoménu zdraví a „pohody“ (well-being) a jeho komponentám – fyzické, psychické sociální a estetické. Velmi zajímavým prvkem, svědčícím o autorčině snaze o hlubší porozumění a systematickému nahlédnutí do problematiky je pojmová mapa, ve které jsou jednotlivé komponenty usouvztažněny k oblastem vědy, lidské činnosti a prožívání. Z myšlenkové mapy zároveň vyplývá vztah zdraví a RVP (resp. školního vzdělávání) jemuž je věnována další z kapitol teoretické části práce. Kapitola 1.3 Výtvarně pedagogická východiska svědčí a autorčině hlubokém vhledu a schopnosti reflexe vlastní pedagogické pozice. Autorka se věnuje problematice arteterapie a artefietiky a pro potřeby své pedagogické činnosti výborně doplňuje tento přístup o vztah k současnému výtvarnému umění.

Druhá kapitola je věnována vlastní autorčině výtvarné tvorbě a její reflexi. Za pomocí kresby se snaží prozkoumat problematiku omezení jako součásti tvůrčího procesu. Série autorčiných kreseb působí křehce a poeticky, stejný je i doprovodný reflektivní text. Výtvarná činnost je zde hledáním – prostředkem k porozumění a prožití problematiky omezení (která si autorka sama vybírá), ukazuje možnost tvorby jako dalšího způsobu poznání, kterým je doplněno poznání teoretické. Na základě těchto dvou zdrojů poznání autorka staví svou pedagogickou činnost, kterou nahlíží v empirické části práci pomocí výzkumné sondy.

Výzkumná sonda založená na zúčastněném pozorování a interpretace získaných dat pomocí kvalitativních metod výzkumu hledá odpověď na otázku, zda určitým způsobem vystavěné výtvarné úkoly mohou podporovat zdraví ve smyslu komplexního „well-being“ (resp. jeho sociální, emocionální a fyzické komponenty). Autorka pracuje se třemi skupinami dětí – děti hospitalizované v nemocnici Motol, děti z výtvarného klubu při ZŠ a z gymnázia, kde jsou analyzovány práce vzniklé v rámci autorčiny výuky. Ve výzkumné sondě jsou na základě kódování interpretovány výpovědi dětí i vlastní reflektivní bilance autorky. Transkripce výpovědí a způsob kódování je vidět v elektronické příloze diplomové práce. Empirická část je velmi dobře strukturovaná, metodologicky zvládnutá a soudržná. K srozumitelnosti přispívá série dílčích závěrů a interpretací po jednotlivých kapitolách shrnutá do závěrečné interpretační zprávy, která vypovídá o vlivu výtvarných činností na rozvoj jednotlivých sledovaných komponent zdraví.

Série výtvarných činností a úkolů realizovaných jak v rámci nemocnice, tak i ve výuce na ZŠ je pedagogicky velmi dobře připravena ipopsána a tematicky i technicky navazuje jak na autorčinu vlastní tvorbu, tak i na vybrané inspirační zdroje z výtvarného umění.

Z formálního hlediska je diplomová práce v pořádku, obrazová dokumentace jak výtvarné činnosti dětí, tak autorky je v tištěné verzi diplomové práce reprodukována z technických důvodů v poměrně malých formátech, uvítala bych proto možnost prohlédnout si tyto výsledky práce např. v rámci elektronické přílohy.

Diplomová práce působí soudržně a výrazná je vzájemná návaznost jednotlivých jejích součástí. Irena Sojková prokazuje výbornou teoretickou vybavenost, schopnost samostatného kritického přístupu, kultivovaný a reflektovaný výtvarný projev, pedagogickou vybavenost i kompetence výzkumné.

Souhrnné hodnocení: Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

Jak by podle Vás vypadal ideální stav propojení výtvarných činností s pobytem dětí v nemocnici, v čem, na základě Vašich výzkumných zjištění, tyto činnosti pomáhají nejvýrazněji?

Ve své diplomové práci využíváte tři způsoby získávání poznatků – teoretického studia zdrojů, empirického výzkumu a vlastní výtvarné tvorby. V čem vidíte výhody a omezení těchto přístupů? Které poznatky získané těmito způsoby byly pro vás nejzajímavější?